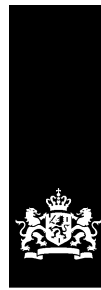

Nota van Antwoord zienswijzen
Wijziging winningsplan Slootdorp

Versie 21 maart 2019

Kenmerk: 18252036

Nota van Antwoord zienswijzen
Wijziging winningsplan Slootdorp

Versie 21 maart 2019

Kenmerk: 18252036

Volg-nr.	Zienswijze-nr.	Onderdeel	Onderwerp
1			<i>Planmatig beheer</i>
1a	3,4	Zienswijze	De periode 2019 t/m 2025 omvat 7 i.p.v. 8 jaar. Het toegestane productievolume komt overeen met het hoogste profiel. Daarmee wordt maximaal tegemoetgekomen aan de economische belangen van Vermilion. Hoe zijn in deze afweging bewonersbelangen en het door de regiogemeente omarmde aardgasvrij bouwen hierin meegenomen?
		Antwoord	Dit winningsplan is ingediend voor een verlenging van 8 jaar ervan uitgaande dat de instemming in 2018 plaatsvindt. In het onderhavige winningsplan is geen sprake van een hoger totaal volume dan in het vigerend winningsplan. In winningsplannen die voor 2017 zijn ingediend, werd door de mijnbouwmaatschappijen bij het opstellen van een winningsplan een onzekerheidsmarge van 20% gehanteerd op de productievoorspellingen. Deze marge bepaalt daarmee de maximaal verwachte productie (High Case) en de minimaal verwachte productie (Low Case). Wanneer een mijnbouwmaatschappij zijn geschetste High Case scenario haalt betekent dit een voor deze gunstig verlopen winning met een goed producerend veld. De minister beoordeelt voor zijn instemming het scenario met de meeste effecten voor de omgeving. In de brief van 30 mei 2018 (kenmerk DGETM-EO/18031167) met betrekking tot gaswinning uit de kleine velden en energietransitie legt het kabinet de prioriteit bij een zo snel mogelijke transitie naar duurzame energie. De gasvraag neemt af, maar voorlopig is gas nodig. De kleine velden bieden gedurende een fase van afbouw nog wel voldoende perspectief voor een veilige gaswinning. Daarbij acht de minister het van belang dat er meer aandacht is voor het betrekken van de omgeving en een adequate schadeafhandeling.
1b	1,3,4,6,7,8,9 10,11	Zienswijze	Niet overtuigd van de noodzaak tot verdere gaswinning en uitbreiding daarvan in de voorgestelde winningsplaatsen / putten. Gaswinning tot 2025 past niet binnen de ambitie van de overheid. Het benodigde aardgas zou dus alleen maar minder moeten worden, maar mogelijk door een verlate vergunning minimaal een jaar doorgaan voor de gaswinning. Onduidelijk hoe het kan dat EZ met alle recente ervaringen en ontwikkelingen in Groningen met mensonterende situaties en enorme schades door gasboringen zonder enigerlei mate van koninklijke compensatie, niets geleerd heeft, en initiatieven tot productieperiode verlenging en productieverhoging van gaswinning in dat licht ondersteunt en toestaat over de hoofden van

			<p>omwonenden. Ongeacht de oorzaak en de precieze locatie is onweerlegbaar dat op 23 juni 2015 twee aardbevingen in de omgeving van Anna Paulowna zijn waargenomen en dat met het voornemen van Vermilion voor intensivering en verlenging van de gaswinning in het Slootdorp-veld en de opties om in deze regio van geothermie als duurzame energiebron gebruik te maken, een zorgvuldige afweging noodzakelijk is waarbij modellen en berekeningen getoetst worden aan metingen via een nauwgezette monitoring van de optredende processen.</p>
		Antwoord	<p>In de brief van 30 mei 2018 (kenmerk DGETM-EO/18031167) met betrekking tot gaswinning uit de kleine velden en energietransitie legt het kabinet de prioriteit bij een zo snel mogelijke transitie naar duurzame energie. Zolang dat nodig is om tegemoet te komen aan de (afnemende) Nederlandse aardgasvraag, wil het kabinet het aardgas uit de kleine velden winnen, waar en voor zover dit veilig kan. In de brief sluit het Kabinet aan bij het Energierapport 2015 en de Energieagenda van december 2016, waarin de 'lange termijn'-visie ten aanzien van de Nederlandse brandstofmix, inclusief de transitie naar een duurzame energievoorziening, is uiteengezet. Het in productie brengen van hernieuwbare energiebronnen maakt daar nadrukkelijk onderdeel van uit. Echter, speelt aardgas (als efficiënte energiedrager) komende decennia nog een essentiële rol in de Nederlandse energievoorziening. Om bij te dragen aan deze doelstelling is het dus ook noodzakelijk om de bestaande gasvelden volgens planmatig gebruik en beheer te winnen.</p> <p>In de omgeving van Anna Paulowna zijn inderdaad twee aardbevingen geregistreerd. Een beving van 2,3 op de schaal van Richter en een beving van 1,5 op de schaal van Richter. Deze bevingen zijn geregistreerd door het KNMI, maar er zijn geen meldingen geweest dat de bevingen gevoeld zijn, dan wel dat er schade is opgetreden. Het episch centrum van deze bevingen ligt op ongeveer 5 KM van de rand van het Slootdorp gasveld. Het is niet mogelijk om een eenduidige oorzaak te geven voor de bevingen, door het gebrek aan een voldoende dicht seismisch monitoringnetwerk in de regio. Vermilion heeft deze ongewenste situatie in overleg met het KNMI opgelost door uitbreiding van het seismische netwerk in deze regio met een extra seismisch monitoringsstation SLO. Dit monitoringsstation is operationeel sinds mei 2017. Gasvelden kunnen in het kader van de seismische risicoanalyse (SRA) geclassificeerd worden in drie risicocategorieën: categorie I, categorie II en categorie III. Hierbij is het risico op schade door een beving in risicocategorie I kleiner dan in risicocategorie II en in risicocategorie II weer kleiner dan in risicocategorie III. De risicocategorie wordt bepaald door de combinatie van scores op zowel ondergrondse (kans op optreden) en bovengrondse factoren (mogelijk effect</p>

			<p>van een beving) die de hoogte van het risico (kans x effect) kunnen beïnvloeden. Om die reden is er geen algemene duiding per risicocategorie te geven. Een veld kan bijvoorbeeld in categorie II uitkomen doordat of de kans op sterkere groundbeweging groter is, of omdat er veel kwetsbare gebouwen of industrie in de omgeving is, of door een combinatie van gemiddelde ondergrondse en bovengrondse factoren. Plaatsing in de laagste risicocategorie betekent niet dat het onmogelijk is dat er bodemtrilling plaatsvindt. Het zegt iets over het risico dat dit gebeurt samen met of dit voor schade kan zorgen. Voor het slootdorp gasveld is de kans op beven verwaarloosbaar. Mocht er toch een beving optreden dan geldt risico categorie 1. Desondanks heeft Vermilion om in het uitzonderlijke geval dat er toch schade optreedt ten gevolge van productie uit het Slootdorp voorkomen een bouwkundige vooropname laten uitvoeren aan een representatieve steekproef van gebouwen binnen een vijf kilometer straal rond het voorkomen Slootdorp.</p> <p>De optie van geothermie in de regio is onderwerp van onderzoek. Momenteel lopen in deze regio een aantal aanvragen voor opsporingsvergunningen met betrekking tot geothermie. Gaswinning is geen belemmering voor geothermie. Het een sluit het ander niet uit.</p>
		Conclusie	<p>Bovenstaande zienswijzen over planmatig beheer geven de minister geen aanleiding om het instemmingsbesluit ten opzichte van het ontwerp-besluit Slootdorp te wijzigen.</p>

2			<i>Bodemdaling</i>
2a	1,2,4,6,7,8,9,10,11	Zienswijze	<p>De beoordeling van de risico's op de mate van bodemdaling en mogelijke aardbevingen wordt uitgevoerd door de vergunningaanvrager en andere belanghebbende partijen. Gezien de verkeerde inschatting van deze partijen voor wat betreft de bodemdaling en kans op aardbevingen in de provincie Groningen is deze beoordeling volstrekt ongeloofwaardig.</p>
		Antwoord	<p>Vermilion heeft in het winningsplan de ondergrond en de effecten van de winning uiteengezet. SodM, Tcbb en TNO hebben de berekeningen van Vermilion geverifieerd en de minister daarover geadviseerd. SodM en TNO komen tot dezelfde conclusie. De seismische risicoanalyse is uitgevoerd volgens de daarvoor geldende tijdelijke leidraad. Op grond van de Mijnbouwwet moet sinds 1 januari 2003 een seismische risicoanalyse omtrent bodemtrillingen als gevolg van de winning in het winningsplan worden opgenomen. In de memorie van toelichting op dit artikel wordt opgemerkt dat het verkenningsonderzoek naar risico's plaatsvindt op het niveau van</p>

			<p>afzonderlijke velden, maar ook op een brede basis waarbij de maatschappijen en onderzoeksinstellingen gezamenlijk onderzoek verrichten. Mede in dit verband zijn door TNO en KNMI verschillende studies verricht naar de seismische hazard door geïnduceerde aardbevingen. In reactie op het OVV-rapport 'Aardbevingsrisico's in Groningen' heeft het kabinet aangegeven dat in de winningsplannen "mijnbouwondernemingen veiligheidsrisico's expliciet in kaart moeten brengen". Hiermee wil de minister borgen dat veiligheid een volwaardige plaats krijgt in de belangenafweging bij de besluitvorming. Aangezien het in kaart brengen van veiligheidsrisico's verder gaat dan alleen de seismische hazard waarop tot nu toe de focus heeft gelegen, heeft de Minister van Economische Zaken het Staatstoezicht op de Mijnen gevraagd om, in afwachting van een door de maatschappijen en onderzoeksinstellingen te ontwikkelen definitieve leidraad voor het adresseren van het seismisch risico, met een gedragen tijdelijke leidraad voor het analyseren van de risico's ten gevolge van door gaswinning geïnduceerde aardbevingen te komen. Deze seismische risicoanalyse is getoetst en goed bevonden door SodM en TNO. Voor het berekenen van de SRA wordt voor de aanwezigheid van industriële inrichtingen, speciale gebouwen en vitale infrastructuur en dijken gebruik gemaakt van de risicokaart. (https://nederland.risicokaart.nl/), welke een up to date en betrouwbaar beeld geeft van de bovengrondse factoren. Naar aanleiding van het gestelde door Vermilion en de geverifieerde gegevens komt de minister tot een gedegen beoordeling betreft de risico's.</p> <p>Hoewel omwonenden en decentrale overheden bij de gaswinning uit de kleine velden vaak aangeven te vrezen voor "Groningse taferelen", zijn deze hier niet te verwachten. De effecten van bodemdaling als gevolg van de gaswinning uit de kleine velden zijn wezenlijk anders en vele malen minder ernstig dan die bij de gaswinning uit het Groningenveld.</p> <p>Ten slotte gelden er monitoringsverplichtingen. In artikel 30 van het Mbb is opgenomen dat de uitvoerder metingen verricht naar bodembeweging ten gevolge van het winnen van delfstoffen. Het vóórkomen van bodemdaling wordt op basis van een meetplan gemonitord zodat afwijkend gedrag vroegtijdig kan worden gesignaleerd en zo nodig maatregelen kunnen worden genomen.</p>
		Conclusie	<p>Bovenstaande zienswijzen geven de minister geen aanleiding om het instemmingsbesluit ten opzichte van het ontwerp-besluit Slootdorp te wijzigen.</p>
3			Bodemtrilling
3a	5	Zienswijze	<p>Waterschap Hollands-Noorderkwartier kan de conclusie dat seismische risico's verwaarloosbaar zijn niet meer onderschrijven op het ontwerp instemmingsbesluit actualisatie winningsplan Slootdorp. De aardbevingen hebben plaatsgevonden. In de risicoanalyse krijgt de aanwezigheid</p>

			<p>van primaire dijken de hoogste score, maar toch zit dit veld in de laagste risicocategorie hoe kan dit?</p>
		<p>Antwoord</p>	<p>Op 23 juni 2015 zijn er in de omgeving van Anna Paulowna twee aardbevingen geregistreerd: een beving van 2,3 op de schaal van Richter en een beving van 1,5 op de schaal van Richter. Deze bevingen zijn geregistreerd door het KNMI, maar er zijn geen meldingen geweest dat de bevingen gevoeld zijn. Het episch centrum van deze bevingen ligt op ongeveer 5 km van de rand van het Slootdorp gasveld. Het is niet mogelijk om een eenduidige oorzaak te geven voor deze bevingen, door het gebrek aan een voldoende dicht seismisch monitoring netwerk in deze regio. Dit gebrek is inmiddels opgelost door uitbreiding van het seismisch netwerk in deze regio. In de seismische risicoanalyse verandert het feit dat er bevingen hebben plaatsgevonden in de regio de risicocategorie voor het Slootdorp gasvoorkomen niet. Het risico van aardbevingen als gevolg van gasproductie blijft verwaarloosbaar. De bevingen zijn niet aan het Slootdorp gasvoorkomen toe te schrijven. Gasvelden kunnen in het kader van de seismische risicoanalyse (SRA) geclassificeerd worden in drie risicocategorieën: categorie I, categorie II en categorie III. Hierbij is het risico op schade door een beving in risicocategorie I kleiner dan in risicocategorie II en in risicocategorie II weer kleiner dan in risicocategorie III. De risicocategorie wordt bepaald door de combinatie van scores op zowel ondergrondse (kans op optreden) en bovengrondse factoren (mogelijk effect van een beving) die de hoogte van het risico (kans x effect) kunnen beïnvloeden. Om die reden is er geen algemene duiding per risicocategorie te geven. Een veld kan bijvoorbeeld in categorie II uitkomen doordat of de kans op sterkere grondbeweging groter is, of omdat er veel kwetsbare gebouwen of industrie in de omgeving is, of door een combinatie van gemiddelde ondergrondse en bovengrondse factoren. Plaatsing in de laagste risicocategorie betekent overigens niet dat het onmogelijk is dat er bodemtrilling plaatsvindt. Het zegt iets over het risico dat dit gebeurt samen met of dit voor schade kan zorgen. Omdat het risico van aardbevingen als gevolg van gasproductie in dit geval verwaarloosbaar is, is de kans op schade ook verwaarloosbaar. Indien een geïnduceerde beving niet verwaarloosbaar is, zullen aanvullende berekeningen worden uitgevoerd om de sterkte van een potentiële geïnduceerde beving te kunnen bepalen.</p> <p>Om het seismisch risicoprofiel vast te stellen van een voorkomen wordt een risicoanalyse uitgevoerd voor het voorkomen volgens een getrappt model dat bestaat uit drie stappen. Dit wordt gedaan aan de hand van de geldende tijdelijke leidraad methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning. Stap 1: Screening potentieel. In deze stap wordt het potentiële vermogen van het gasvoorkomen om aardbevingen te genereren bepaald. Dit wordt gedaan aan de hand van de studie "Deterministische Hazard Analyse voor Geïnduceerde Seismiciteit in Nederland". Voor voorkomens die op basis van deze initiële analyse een verwaarloosbare kans hebben om geïnduceerde bevingen te genereren, is het niet</p>

			<p>noodzakelijk om aansluitende stappen 2 en 3 te doorlopen. Als de kans op een geïnduceerde beving niet verwaarloosbaar is en de sterkte van een potentiële geïnduceerde beving boven de 2,5 ligt, dient stap 2 te volgen. Stap 2: Risico Matrix, in deze stap wordt op basis van een risicomatrixbenadering het risico ten gevolge van geïnduceerde aardbevingen verder gekwalificeerd. De inschattingen van het risiconiveau (I, II, III) bepaalt of aanvullende monitoringsverplichtingen of maatregelen moeten worden genomen met betrekking tot de productie uit het voorkomen. Stap 3: Kwantitatieve Risico Analyse, er zal een aanvullende kwantitatieve risicoanalyse worden uitgevoerd in het geval een gasvoorkomen op basis van de risicomatrix als categorie III wordt gekwalificeerd. De seismische risicoanalyse laat zien dat het seismisch risico voor het gasvoorkomen Slootdorp verwaarloosbaar is. Bijlage 11 van het winningsplan bevat de details omtrent de seismische risicoanalyse. Voor het veld Slootdorp is stap 2 niet noodzakelijk omdat de kans op aardbevingen verwaarloosbaar is bevonden. Voor de volledigheid heeft Vermilion de niveau 2 analyse wel meegenomen. Ondergrondse factoren en bovengrondse factoren samen plaatsen een veld in een bepaalde risicocategorie. De primaire dijken krijgen hierin een score 4, maar dit is niet de enige bepalende factor voor de risicocategorie waarin het gasveld zich bevindt. Voor het Slootdorp gasveld geldt risicocategorie I, wat de laagste risico categorie is.</p>
3b	2,3,4,6,7,8,9,10,11	Zienswijze	<p>De conclusie dat de kans op beven verwaarloosbaar is, is onvoldoende onderbouwd en kan geen stand houden. Om drie redenen is deze conclusie niet houdbaar en kan daarom niet aan het besluit ten grondslag liggen. 1. Het is onduidelijk welk criterium leidend is voor het beoordelen van de verwaarloosbaarheid. De cijfers en data waarop de risicoanalyse is gebaseerd ontbreekt. Hierdoor moet de lezer ervan uit gaan dat het waar is zonder dat zelf na te kunnen gaan. Dit maakt de besluitvorming ondoorzichtig en geeft in ieder geval cliënt geen veilig gevoel. 2. Elke beving, hoe klein de kans daarop ook is, vormt een gevaar. Waar die grens ligt, blijkt niet uit de stukken. Dus ook niet waarom die grens is aangehouden. Hoe komt men tot een verwaarloosbaar risico. 3. De gegevens dateren grotendeels van voor 2012. Juist vanaf dat jaar is er heel veel nieuwe kennis en informatie openbaar geworden bijvoorbeeld ten aanzien van het effect van bevingen op woningen onder meer door onderzoek door de NAM. De concrete vraag is of de nieuwe kennis en informatie niet is geraadpleegd en/of gebruikt en toegepast. En zo ja of dit een bewuste keuze was. Bovenstaande drie punten maken dat het besluit niet onderbouwd kan worden met het winningsplan. Deze roept te veel vragen op om te kunnen stellen dat de risicoanalyse verifieerbaar, verklaarbaar en actueel is. Dit maakt het ontwerp besluit onzorgvuldig qua totstandkoming, zorgvuldigheid en motivering.</p>

		Antwoord	<p>Vermilion gebruikt de industriëleidraad en terminologie zoals deze is opgesteld door de toezichthouder SodM. Om de kans op bodemtrilling te kunnen vaststellen is het van belang of en wat voor breuken in de gesteentelagen in het gasvoorkomen aanwezig zijn. Bij de schatting van de kans op bevingen wordt tevens naar de drukdaling gekeken. Daarnaast wordt de breukconfiguratie geanalyseerd en de stijfheid van het gesteente. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de tijdelijke leidraad "Methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning" die door SodM in samenwerking met TNO is ontwikkeld. Bij opstelling van de tijdelijke leidraad is gebruik gemaakt van de laatste stand der techniek en wetenschap. Uit deze analyse is gekomen dat het voorkomen Slootdorp een verwaarloosbare kans op beven heeft. Hoofdstuk 7, bijlage 11 en bijlage 15 zijn gebruikt voor het inschatten van het seismisch risico. Vermilion heeft de seismische risicoanalyse uitgevoerd volgens de daarvoor geldende tijdelijke leidraad.</p> <p>In de eerste stap van de seismische risicoanalyse (SRA) wordt de kans ingeschat dat er een beving kan optreden, op basis van een statistische vergelijking met kleine gasvelden die dezelfde karakteristieken hebben en die in het verleden tot lichte bevingen hebben geleid. Dit wordt gedaan aan de hand van de deterministische seismische hazard studie (DHAIS) [TNO 2012 R11139]. In deze studie worden uitspraken gedaan over de kans op beven van een gasveld aan de hand van de eigenschappen van een olie- of gasveld. Gasvelden worden ingedeeld in 3 klassen. Gasvelden die dezelfde karakteristieken hebben als de gasvelden die reeds gebeefd hebben, krijgen een relatief hoge kans (42%) op een bodemtrilling toegekend. Gasvelden die weinig of geen gelijkenis vertonen met de velden die al gebeefd hebben krijgen een geringe kans op een bodemtrilling (19%) of een verwaarloosbare kans toegekend.</p> <p>Deze seismische risicoanalyse is getoetst en goed bevonden door SodM en TNO. Voor het berekenen van de SRA wordt voor de aanwezigheid van industriële inrichtingen, speciale gebouwen en vitale infrastructuur en dijken gebruik gemaakt van de risicokaart (https://nederland.risicokaart.nl/), welke een up to date en betrouwbaar beeld geeft van de bovengrondse factoren. Vermilion heeft beschikbare kennis en studies gebruikt zoals weergegeven in de referentielijst. Er zijn inderdaad nog meer studies gedaan. Vermilion komt op basis van die andere studies niet tot een ander inzicht.</p>
3c	2,5	Zienswijze	<p>Indieners stelt dat er slechts twee seismologische meetpunten zijn die volgens indiener te weinig informatie verschaffen, om beweging in de aarde te bewijzen of te ontkennen. Het voornemen van Vermilion om extra meetapparatuur te plaatsen neemt niet weg dat er aardbevingen zijn geweest en nieuwe meetapparatuur gaat dit niet voorkomen, alleen maar nauwkeuriger vastleggen in dien het in de toekomst weer gebeurt.</p>

		Antwoord	Het KNMI-netwerk is een landelijk dekkend netwerk dat bodemtrillingen registreert vanaf een magnitude van 1,5. Het bijgeplaatste en in operatie zijnde meetstation zal niet een aardbeving kunnen voorkomen, maar het kan wel duidelijker aangeven of de beving daadwerkelijk afkomstig is van het Slootdorp gasveld of dat het gaat om een natuurlijke beving. De eerdere bevingen zijn niet per definitie aan het Slootdorp gasveld toe te schrijven. Door het nieuwe meetstation is het mogelijk om voor in de toekomst optredende bevingen met meer zekerheid de oorzaak te bepalen. Graag merk ik hierbij op dat de kans op bevingen op zichzelf nog niet een reden is om af te zien van instemming met een winningsplan. Dit hangt af van hoe groot de kans is, de te verwachte kracht van de beving en de schade die hier eventueel bij verwacht wordt tezamen. Deze aspecten worden ook meegenomen in de seismische risicoanalyse.
3d	5	Zienswijze	Volgens SodM is sinds de start van de gaswinning het nooit voorgekomen dat er geïnduceerde bevingen optraden in velden ten zuiden van de lijn Amsterdam-Arnhem, waar de Zechstein zoutafzettingen ontbreken. Echter was de boring van Vermilion met flinke spoelwaterverliezen van put SLD7 in het Zechstein gas reservoir. Uitleg?
		Antwoord	De Slootdorp-7 put heeft het Zechstein carbonaat als reservoir. Het Slootdorp gasveld is benoorden de lijn Amsterdam-Arnhem, boven het gasveld bevinden zich inderdaad Zechstein evaporieten (zoutafzettingen). Afgezien van de aanwezigheid van een zoutlaag kwamen de boorspoeling verliezen in SLD-7 voornamelijk over het Zechstein carbonaat voor. Graag wil ik verder verwijzen naar het TNO rapport op de SodM website " TNO rapport bevingen Anna Paulowna ", dat het onderzoek beschrijft naar de mogelijke oorzaak van deze bevingen.
		Conclusie	Bovenstaande zienswijzen geven de minister geen aanleiding om het instemmingsbesluit ten opzichte van het ontwerp-besluit Slootdorp te wijzigen.

4			<i>Schade door bodembeweging</i>
4a	3,5	Zienswijze	Kan een afname van de gasdruk van 216 bar in 1977 via 200 bar in 2014 tot 125 bar in 2025 plaatsvinden zonder bodembewegingen waaruit schade in de regio ontstaat.
		Antwoord	In hoofdstuk 6 paragraaf 2.2 is de nog te verwachten bodemdaling terug te vinden. De reservoir druk afname in het Slootdorp voorkomen is voorspeld aan de hand van de laatste reservoir metingen en het simulatiemodel. De gegevens laten zien dat de druk in de verschillende reservoirs met een andere snelheid afneemt. Deze variatie is meegenomen in de voorspelde

			<p>bodemdalinganalyse met behulp van een simulatiemodel. Figuur 6-10 laat de historische en voorspelde reservoirdruk in de verschillende formaties zien. De reservoirdruk zal het laagste zijn in het Rotliegend reservoir waaruit de put SLD-06 produceert. De productie stopt wanneer het water de perforaties in put SLD-06 bereikt heeft. Dit wordt voorspeld in het jaar 2020. De reservoirdruk zal weer toenemen na het stoppen van de productie. Vermilion verwacht dat de uiteindelijke totale bodemdaling door winning uit het Slootdorp gasveld maximaal 2,2 cm zal bedragen. Deze maximale bodemdaling is berekend volgens de voorspelling dat tussen 2019 en 2021 het Rotliegend reservoir de laagste gasdruk zal bereiken.</p> <p>Op basis van de geomechanische studie concludeert SodM dat gaswinning uit het Slootdorp veld een verwaarloosbare kans op aardbevingen heeft. Dit geldt tot een minimale gemiddelde reservoirdruk van 125 bar in het Rotliegend reservoir. De minister oordeelt op basis hiervan dat het veld in de laagste risicocategorie, categorie 1 volgens de leidraad voor de seismische risicoanalyse valt.</p>
4b	3	Zienswijze	<p>Een halfjaarlijkse rapportage is onvoldoende gezien het gegeven dat in oktober 2016 de druk in het Slootdorp gasveld onverwacht snel daalde en de winning op 14 november moest worden gestopt.</p>
		Antwoord	<p>SodM is toezichhouder en controleert dat de vergunninghouder zich houdt aan de voorwaarden van het instemmingsbesluit. Wanneer niet voldaan wordt aan de voorwaarden van het instemmingsbesluit kan SodM handhavend optreden. Zelf adviseren zij een halfjaarlijkse rapportage om de ontwikkeling van de reservoirdruk van de gasdruk in het Rotliegend reservoir in de gaten te houden. Overigens laat de halfjaarlijkse rapportage onverlet dat bij plotselinge veranderingen het SodM daarvan op de hoogte moet worden gesteld. De minister is op basis hiervan van oordeel dat dit voldoende is om de druk in de gaten te houden.</p>
4c	1,2,3,4,6,7,8,9,10,11	Zienswijze	<p>Uiteraard moet schade aan mens en milieu op voorhand worden voorkomen en niet achteraf worden bepaald en vergoed. Schades door Mijnbouw hebben zware gevolgen voor iedereen. Er mist in het winningsplan een plan van aanpak om in dat geval de oorzaak, de gaswinning, te verminderen of stop te zetten.</p>
		Antwoord	<p>De effecten van de gaswinning uit de kleine velden (bodemdaling en bodemtrilling) zijn wezenlijk anders en vele malen minder ernstig dan die bij de gaswinning uit het Groningerveld. Voorspellingen over bodembeweging worden gedaan op basis van fysische wetmatigheden die de werkelijkheid goed benaderen. Daarbij wordt altijd naar de maximale mogelijke effecten gekeken (verwachting plus de onzekerheid). Het voorkomen van bodembeweging wordt op basis van een meetplan gemonitord zodat afwijkend gedrag vroegtijdig kan worden gesignaleerd en zo nodig maatregelen kunnen worden genomen.</p>

			De minister concludeert, op basis van het advies van SodM en TNO, dat de kans op schade klein is en dat geen extra voorschriften hoeven worden gesteld.
4d	1,2,3,6,7,8,9,10,11	Zienswijze	Er moet noodzakelijkerwijze een communicatieplan en een calamiteitenplan worden ingericht voor alle bewoners van de gemeente Hollands Kroon en bewoners van de andere gemeenten zoals Schagen die belanghebbende zijn bij dit besluit, zodat ook in minder bevolkte gebieden van Hollands Kroon iedereen tijdig ingelicht kan worden.
		Antwoord	<p>De minister stelt voorop dat het gasveld in de laagste risicocategorie valt. Risicocategorie 1. Op basis daarvan is het niet te verwachten dat enige schade zal optreden. Verdere voorwaarden zijn dan ook niet nodig.</p> <p>Omwonenden die toch denken schade te hebben door bodembeweging als gevolg van de gaswinning van Vermilion kunnen hun schadeclaim indienen bij Vermilion. Vermilion is wettelijk aansprakelijk voor schade door bodembeweging als gevolg van haar gaswinning. De schadeprocedure van Vermilion kunt u vinden op de website van Vermilion (https://www.vermilionenergy.nl/onze-verantwoordelijkheid/vermilion-en-schade-door-aardgaswinning/schade-melden.cfm). Wanneer een omwonende het niet eens is met het oordeel van Vermilion over de schade, kan hij de Tcbb inschakelen. Vermilion conformeert zich aan het oordeel van de Tcbb.</p> <p>In de gedragscode gaswinning kleine velden zijn aan aantal principes opgenomen om zorg te dragen voor een goede, open en transparante communicatie en contact met de omgeving. Deze gedragscode kunt u inzien op de site van Nogepa: https://www.nogepa.nl/gedragscode/ .</p> <p>Meer informatie omtrent schade en communicatie is te vinden op de website van Vermilion. www.vermilionenergy.nl</p> <p>Als toezichthouder is SodM verantwoordelijk bij het optreden van eventuele calamiteiten.</p>
4e	1,2,4,6,7,8,9,10,11	Zienswijze	Melden en vaststellen van schade moet worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij. Voor de bewoners in Groningen geldt de omgekeerde bewijslast bij schade aan hun woning en/of gebouwen. Het is niet meer dan rechtvaardig dat dit ook van toepassing wordt op de bewoners van kleine gaswinningen gebieden zoals Slootdorp.
		Antwoord	"De minister heeft bij brief van 9 oktober 2018 gericht aan de Voorzitter van de Tweede Kamer (vergaderjaar 2018-2019, 32849 nr. 137) de Kamer geïnformeerd over de nadere uitwerking van zijn voornemen om naar aanleiding van het advies van de Tcbb, van 28 februari 2018, te komen tot een uniforme landelijke en onafhankelijke beoordeling en afhandeling van mogelijke mijnbouwschade.

			<p>In hoofdlijnen komt deze uitwerking op het volgende neer.</p> <p>De minister is voornemens een onafhankelijke en deskundige commissie (Commissie mijnbouwschade) in het leven te roepen waar gedupeerden met mogelijke mijnbouwschade die niet het gevolg is van de gaswinning uit het Groningenveld of de gasopslag Norg, hun verzoek tot vergoeding daarvan kunnen indienen. Die commissie zal moeten zorgen voor een onafhankelijke beoordeling van meldingen van mijnbouwschades en van verzoeken om vergoeding daarvan. Daarbij zal de minister een objectief en transparant schadeprotocol vaststellen dat de commissie een leidraad geeft bij de procedure voor het vormen van een oordeel over de ingediende schadeclaim, over de aanspraak op vergoeding van de schade en over de omvang van het bedrag van de schadevergoeding dat door de mijnbouwonderneming zou moeten worden uitgekeerd. De minister zal zich ervoor inzetten dat schadeclaims van relatief beperkte omvang ruimhartig zullen worden beoordeeld en snel en efficiënt zullen worden afgehandeld.</p> <p>De minister zal met de mijnbouwondernemingen afspraken maken dat zij aan het oordeel van de Commissie mijnbouwschade committeren en dienovereenkomstig tot betaling zullen overgaan.</p> <p>Dit nog vast te stellen schadeprotocol wordt ook van toepassing op de gaswinning uit het Slootdorp gasveld”.</p>
4f	1,2,4,6,7,8,9,10, 11	Zienswijze	<p>Nulmeting bouwkundig onderzoek. Voor de meeste bewoners en bedrijf houders is niet duidelijk wat bij schade de referentie woning/ bedrijf is waarmee hun woning/ bedrijfsgebouw mee vergeleken wordt. Terwijl deze nulmeting voor de schadebepaling gebruikt kan worden. Als alle woningen en bedrijfsgebouwen een nulmeting krijgen van een onafhankelijke bouwkundige is bij schade de bewijslast duidelijk en transparant.</p>
		Antwoord	<p>De minister stelt voorop dat de kans op schade ten gevolge van de gaswinning naar verwachting klein is. Vermilion heeft reeds geheel vrijwillig een bouwkundige opname uitgevoerd aan een representatie selectie van gebouwen binnen een straal van 5 kilometer rond het Slootdorp gasveld. Deze vrijwillige bouwkundige opname is terug te vinden op de website van Vermilion. Bij brief van 21 december 2018 (Kamerstukken II 2018-2019, 32 849, nr. 156) heeft de minister de Kamer geïnformeerd over de uitkomst van de evaluatie van nut en noodzaak van een nulmeting aan gebouwen als hulpmiddel bij het vaststellen van mijnbouwschade. Uit een advies van de Tcbb is gebleken dat aan een representatieve bouwkundige opname van een selectie van trillingsgevoelige bouwwerken een beperkte waarde</p>

			<p>moet worden toegekend, terwijl hiervoor een beter alternatief beschikbaar is in de vorm van het (bij)plaatsen van (geofoons) en versnellingsmeters.</p> <p>In de verbeterde monitoringspraktijk zal de minister, in lijn met het Tcbb-advies, vanwege de beperkte waarde van een bouwkundige opname aan gebouwen voor de schadeafhandeling en de beschikbaarheid van elkaar aanvullende maatregelen, vanaf nu vooral inzetten op de aanwezigheid van voldoende versnellingsmeters in de buurt van daarvoor in aanmerking komende gasvelden.</p> <p>De minister is van oordeel dat de reeds uitgevoerde bouwkundige opname toereikend is om een referentie te kunnen vormen mochten bewoners vermoeden dat schade is ontstaan door gaswinning uit het Slootdorp voorkomen. Hierom, en omdat uit het advies van de Tcbb blijkt dat aan een representatieve bouwkundig opname van een selectie van trilling gevoelige bouwwerken een beperkte waarde moet worden toegekend, acht de minister het niet nodig een bouwkundige opname voor te schrijven van alle woningen en bedrijfsgebouwen in de omgeving van het Slootdorp gasveld.</p> <p>Een versnellingsmeter registreert grondversnellingen die zich zouden kunnen voordoen in het geval er een aardbeving plaatsvindt. Nu de kans op een trilling verwaarloosbaar is, is het meten van grondversnellingen als gevolg daarvan niet zinvol. Van belang is dat het KNMI-netwerk in het gebied waar het Slootdorp gasveld is gelegen een eventuele trilling kan registreren en dekkend is. Door bij plaatsing van het nieuwe station wordt hier aan voldaan. Indien er zich toch trillingen voordoen zullen deze worden geregistreerd en kan op basis van de dan nieuwe inzichten alsnog worden overgegaan tot uitbreiding van het meetnetwerk.</p>
4g	4	Zienswijze	<p>In het gebied zijn meerdere hogedrukgasleidingen gesitueerd. In de verantwoording wordt geen risico-inventarisatie uitgevoerd naar de gevolgen van bodemdaling en aardbevingen als gevolg van de gaswinning met een direct risico voor de hogedrukgasleidingen. Naast een persoonlijk risico bestaat er ook een groot maatschappelijk risico als door een aardbeving een hogedrukgasleiding wordt beschadigd. Zorgen om veiligheid.</p>
		Antwoord	<p>Het Slootdorp gasveld valt in de laagste risicocategorie. De kans op aardbevingen is verwaarloosbaar. En wanneer wel sprake zou zijn van een aardbeving is de kans op schade klein. Het risico voor de hogedrukgasleidingen is niet een apart onderdeel van een winningsplan. De onderdelen die een winningsplan moet bevatten zijn terug te vinden in de wet. De verwachte bodemdaling en bodemtrilling staan in het winningsplan voor wat betreft de eventuele schade</p>

			wordt er in het algemeen gekeken naar wat er zich in de omgeving bevindt. Bij uitvoering van de Seismische Risico Analyse wordt in stap twee gekeken naar de ondergrondse en bovengrondse factoren die van invloed zijn op seismische risico. Dit wordt in zijn algemeen gedaan. Hoewel het Slootdorp veld in stap 1 in de laagste risicocategorie is geplaatst en stap 2 dan niet verplicht is, heeft Vermilion toch stap 2 uitgevoerd. Ondergrondse factoren en bovengrondse factoren samen plaatsen een veld in een bepaalde risicocategorie. Voor het Slootdorp gasveld geldt risico Categorie I, wat de laagste risico categorie is.
4h	2,5	Zienswijze	Indien Vermilion niet meer in staat is te vergoeden bij schade, vindt vergoeding plaats uit het waarborgfonds mijnbouwschade. Wij vermoeden dat deze pot gewoon leeg raakt door de enorme schadeposten die in de toekomst zullen ontstaan. Wat gebeurt er dan?
		Antwoord	Het vermoeden dat de pot leeg raakt door de enorme schadeposten die in de toekomst zullen ontstaan deelt de Minister niet. Het Slootdorp gasveld valt in de laagste risicocategorie. Dat betekent dat de kans op schade zeer klein is en als zich schade zou voordoen deze naar verwachting beperkt is. Het Burgerlijk Wetboek komt in beeld als schade is ontstaan. Schade door de gaswinning dient uiteraard zoveel mogelijk worden voorkomen. Op grond van de Mijnbouwwet rust op Vermilion de plicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs gevegd kunnen worden om schade door bodembeweging te voorkomen. Pas wanneer Vermilion niet (meer) in staat zou zijn de schade te vergoeden, dan vindt vergoeding plaats uit het Waarborgfonds mijnbouwschade.
4i	2	Zienswijze	In het ontwerp-instemmingsbesluit geeft u aan dat binnen 6 maanden na de dag dat het instemmingsbesluit in werking is getreden een nulmeting moet zijn uitgevoerd naar de bouwkundige staat van een, na overleg met de gemeente, vast te stellen representatieve selectie van voor bodembeweging gevoelige bouwwerken gelegen binnen het gebied waar bodembeweging als gevolg van de gaswinning zich kan voordoen. Hieraan zijn selectiecriteria gekoppeld ten aanzien van de bouwwerken, die naar mijn mening te beperkend zijn.
		Antwoord	Een representatieve selectie houdt in dat een zorgvuldig gekozen selectie van voor bodembeweging gevoelige gebouwen wordt gemaakt. Bij de selectie kan onder andere de leeftijd, de bouwkundige constructie van een bouwwerk evenals de status van gemeentelijk of Rijksmonument een rol spelen. De premisse bij de representativiteit is gelegen in het feit dat dat na een bodemtrilling, het effect van die trilling op de bouwwerken waar een opname bouwkundige staat heeft plaatsgevonden, in algemene zin ook bruikbaar is voor de bouwwerken in het gebied waar de

			opname bouwkundige staat niet voor heeft plaatsgevonden. Het begrip representatieve opname bouwkundige staat is daarvoor voldoende duidelijk en hoeft niet nader in het besluit te worden geconcretiseerd. De minister laat het aan de uitvoerder en de deskundige partij, met het advies van de gemeente, over om een representatieve selectie te maken. Voor het gasveld Slootdorp heeft Vermilion geheel vrijwillig reeds een bouwkundige opname uitgevoerd aan een representatie selectie van gebouwen binnen een straal van 5 kilometer rond het Slootdorp gasveld. Het eindrapport van de bouwkundige opname is terug te vinden op de website van Vermilion. De minister is van oordeel dat de reeds uitgevoerde bouwkundige opname toereikend is en acht het niet nodig een bouwkundige opname voor te schrijven. Zie antwoord op 4f.
4j	2	Zienswijze	Indiener vindt dat voorafgaand aan gaswinning een bouwkundige vooropname (lees nulmeting) uitgevoerd zou moeten worden aan alle gebouwen en bouwwerken. Graag hierin ook meenemen hoeveel schade/verzakking er al plaats kan hebben gevonden, doordat er al 40 jaar gas gewonnen wordt.
		Antwoord	Het is helaas niet mogelijk om voor gasvelden die al lange tijd produceren voorafgaand aan de gaswinning een bouwkundige vooropname uit te voeren. De vrijwillige bouwkundige vooropname van Vermilion die nu voorhanden is kan echter wel als referentie dienen voor eventuele schade in de toekomst. De minister acht het niet nodig een bouwkundige opname voor te schrijven van alle woningen en bedrijfsgebouwen in de omgeving van het Slootdorp gasveld; zie hiervoor het antwoord op bij 4f.
4k	2	Zienswijze	Indiener verzoekt u hierbij in de voorwaarden een zodanige werkwijze op te nemen, waarbij wordt voorgeschreven dat in elk geval een onafhankelijke instantie/organisatie ingeschakeld wordt welke de nulmeting beoordeeld. Verder verzoeken wij u voor dit winningsplan de verplichting op te nemen dat, naast de vergoeding van schade, ook kosten die voortvloeien uit compenserende maatregelen, uitgevoerd door derden, inzichtelijk gemaakt en vergoed worden door Vermilion. Indien mogelijk schade ontstaat in de bedrijfsvoering van (agrarische) bedrijven zou hiervoor eveneens een schade- en compensatieregeling moeten komen.
		Antwoord	De minister gaat er inderdaad vanuit dat de opname bouwkundige staat wordt uitgevoerd door een deskundige partij. De premisse bij de representativiteit is gelegen in het feit dat dat na een bodemtrilling, het effect van die trilling op de bouwwerken waar een opname bouwkundige staat heeft plaatsgevonden, in algemene zin ook bruikbaar is voor de bouwwerken in het gebied waar de opname bouwkundige staat niet voor heeft plaatsgevonden. Het begrip representatieve opname bouwkundige staat is daarvoor voldoende duidelijk en hoeft niet nader in het besluit te

			<p>worden geconcretiseerd. De minister is van oordeel dat de reeds uitgevoerde bouwkundige opname toereikend is en acht het daarom niet nodig een bouwkundige opname voor te schrijven.</p> <p>Vermilion heeft op basis van de Mijnbouwwet een zorgplicht ten aanzien van de uitvoering van zijn mijnbouwactiviteiten en moet maatregelen nemen om mijnbouwschade en onveilige situaties te voorkomen. Omwonenden die toch denken schade te hebben door bodembeweging als gevolg van de gaswinning van Vermilion kunnen hun schadeclaim indienen bij Vermilion. Vermilion is wettelijk aansprakelijk voor schade door bodembeweging als gevolg van haar gaswinning. De schadeprocedure van Vermilion kunt u vinden op de website van Vermilion (https://www.vermilionenergy.nl/onze-verantwoordelijkheid/vermilion-en-schade-door-aardgaswinning/schade-melden.cfm). Wanneer een omwonende het niet eens is met het oordeel van Vermilion over de schade, kan hij de Tcbb inschakelen. Vermilion conformeert zich aan het oordeel van de Tcbb.</p> <p>Als een oorzakelijk verband tussen de schade en de gaswinning van Vermilion wordt vastgesteld, dan moet Vermilion deze schade vergoeden (artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek). Het Burgerlijk Wetboek komt in beeld als er schade is ontstaan. Schade door de gaswinning dient uiteraard zoveel mogelijk worden voorkomen. Op grond van de Mijnbouwwet rust op de Vermilion de plicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs gevergd kunnen worden om schade door bodembeweging te voorkomen. De instemming die de minister verleent op basis van dit toetsingskader, eventueel onder beperkingen of voorschriften, laat onverlet dat eventuele schade die optreedt als gevolg van de gaswinning naar de maatstaven van het Burgerlijk Wetboek moet worden vergoed.</p> <p>Zou Vermilion hier niet (meer) toe in staat zijn, dan vindt vergoeding plaats uit het Waarborgfonds mijnbouwschade. Omdat deze verplichtingen direct voortvloeien uit de wet, hoeft hierover geen voorschrift te worden opgenomen in dit instemmingsbesluit.</p>
4l	5	Zienswijze	<p>Indieners leggen op voorhand al een te verwachten planschade van 1.000.000,- Euro neer door waardedaling van hun bezittingen in dit gebied, ter waarde van 4.000.000,- Euro. Zij stellen de minister ook aansprakelijk voor eventueel grotere waardedaling en schade door beperkingen qua toekomstperspectief bedrijfsvoering en echte materiele schade die kan ontstaan. Zij stellen dat schade niet voorzienbaar was aangezien de familie de eigendommen al bezit sinds 1863 en 1954.</p>

		Antwoord	Het is niet mogelijk om voordat er enige schade heeft plaatsgevonden iemand aansprakelijk te stellen. Wanneer er eventueel sprake zou zijn van schade dan is Vermilion hier aansprakelijk voor. Zie antwoord 4d.
		Conclusie	Bovenstaande zienswijzen geven de minister geen aanleiding om het instemmingsbesluit Slootdorp te wijzigen.

5			<i>Natuur en milieu</i>
5a	1,6,7,8,9,10,11	Zienswijze	Er ontbreekt een gegronde brede onderbouwing van de constatering dat er geen nadelige gevolgen voor natuur en milieu verwacht worden.
		Antwoord	De verwachte bodemdaling aan het eind van de productie boven het Slootdorpveld zal in het diepste punt van de bodemdalingskom maximaal 2,2 cm bedragen. Naar inschatting van het waterschap Hollands Noorderkwartier heeft deze verwachte einddaling een zeer gering effect op de waterhuishouding van de genoemde polders. De drooglegging van deze polders is namelijk zo groot dat een daling van circa 2 cm te verwaarlozen is. Gelet hierop is geen nadelig effect te verwachten op natuur en milieu en de door Vermilion gegeven toelichting in het kader van het winningsplan volstaat. Omdat het risico van aardbevingen als gevolg van de gasproductie verwaarloosbaar is, is de kans op schade ook verwaarloosbaar. Er is geen oorzaak-effect relatie bekend waarmee bodemtrillingen kunnen leiden tot schade aan natuur of milieu (anders dan schade aan infrastructuur en bouwwerken). Schadelijke effecten op natuur en milieu door bevingen ten gevolge van gaswinning worden niet verwacht.
		Conclusie	Bovenstaande zienswijzen geven de minister geen aanleiding om het instemmingsbesluit ten opzichte van het ontwerp-besluit Slootdorp te wijzigen.

6			<i>Overig</i>
6a	2,5	Zienswijze	Overvallen gevoel door de plotselinge mededeling dat er weer een nieuw Ontwerp-winningsplan ter inzage lag. Het gevoel van betrokkenheid zou verhoogd worden als voor de ter inzagelegging van het ontwerp-instemmingsbesluit al bekendheid aan het winningsplan zou zijn gegeven.
		Antwoord	Op basis van de aanbevelingen van het OVV-rapport, zoals overgenomen door het kabinet (Kamerstukken II 2014/2015, 33 529, nr. 143), dienen de andere overheden betrokken te worden en dient er meer aandacht voor het burgerperspectief te zijn in de besluitvorming. In dit

			verband is een samenhangend pakket aan wijzigingen in de Mijnbouwwet doorgevoerd dat recht doet aan de maatschappelijke vraagstukken rond mijnbouwactiviteiten. Dit betekent concreet dat de decentrale overheden en personen meer inspraak krijgen via hun adviesrol en de mogelijkheid tot indienen van zienswijzen en het houden van een informatiebijeenkomst voor eenieder. Voor de behandeling van een winningsplan wordt daarom de uniforme voorbereidingsprocedure gevolgd, waarin is aangegeven in welk deel van de procedure de documenten voor eenieder ter inzage liggen. Het moment van de ter inzagelegging is het moment waarop eenieder zijn mening over de aanvraag naar voren kan brengen. Deze dient tijdig gecommuniceerd te worden. Voorafgaand aan de ter inzagelegging plannen kenbaar maken kan vanuit de operator op eigen initiatief gebeuren, maar is geen wettelijke verplichting. Deze wijze van voorbereiding is in dit geval gevolgd.
6b	2,5,6,7,8,9,10,11	Zienswijze	De periode van terinzagelegging is ongelukkig gekozen. Doordat de ter inzagelegging midden in de vakantieperiode viel was er voor veel inwoners onvoldoende tijd om te reageren.
		Antwoord	Artikel 3:16, eerst lid AWB geeft de wettelijke termijn voor een ter inzagelegging. Deze bedraagt 6 weken. Gezien de vakantieperiode is rekening gehouden met de wettelijke vakantie van de regio en is de ter inzagelegging ruim twee weken voor de officiële vakantie ingegaan op 28 juni 2018.
6c	1,2,3,5,6,7,8,9,10,11	Zienswijze	Het informeren van de bewoners door middel van huis aan huisbladen heeft niet plaatsgevonden omdat het blad 'de Polderbode' in de Oostpolder gemeente Hollands Kroon niet huis aan huis verspreid is. Client pleit dan ook voor een nieuwe terinzagelegging na de zomervakantie.
		Antwoord	De mediascan gaf aan dat ook het buitengebied gedekt werd met de verspreiding van het huis aan huisblad. Helaas bleek achteraf dat hier niet de bezorgers voor waren. Het dorps huis heeft de informatie echter ook via zijn facebook pagina gedeeld en tevens is de informatie gedeeld op de pagina van café het wapen Wieringerwaard. Bovendien is de kennisgeving tevens gepubliceerd in de Staatscourant en op www.nlog.nl . Gelet op eerdergenoemde informatievoorzieningen is de minister van mening dat de informatievoorziening voldoende heeft plaats gevonden.
6d	1,3,6,7,8,9,10,11	Zienswijze	Veel onzekerheden in het winningsplan rond de grote hoeveelheid grondwater in het gasveld en de mogelijkheid dat dit mee omhoog komt dan wel de productie belemmert. Door al deze onzekerheden is het onduidelijk waar Vermilion wel en niet toestemming voor krijgt, en op basis van welk productiescenario de risico inschattingen zijn gemaakt. Er wordt in het winningsplan onvoldoende rekening gehouden met de mogelijkheid dat lokale agrariërs en industrie

			gedurende de loop van het winningsplan geothermie willen winnen. Er wordt in het winningsplan niet aangegeven of dit elkaar kan hinderen of niet.
		Antwoord	<p>De minister heeft het winningsplan beoordeeld op de gronden zoals genoemd in art. 36 lid 1 van de Mijnbouwwet:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Indien het in het winningsplan aangeduide gebied door Onze Minister niet geschikt wordt geacht voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan, b. in het belang van het planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, aardwarmte, andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen, c. indien nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan, of d. indien nadelige gevolgen voor de natuur worden veroorzaakt. Uitsluitend die zienswijzen die relevant zijn voor de beoordeling van een winningsplan aan de hand van deze in de Mbw opgenomen gronden, kunnen eventueel leiden tot voorschriften aan het besluit. <p>In het besluit zelf is expliciet opgenomen dat Vermilion instemming krijgt voor het winnen van 564 miljoen Nm³ binnen een periode van 8 jaar na inwerkingtreding van het besluit en tot een minimale velddruk van 125 bar. De minister is van oordeel dat daarmee voldoende duidelijk is waar Vermilion instemming op heeft gekregen. Bij de gaswinning komt zout formatiewater mee omhoog. Het winningsplan noemt per reservoir een range aan formatiewater tussen de 5-2000 m³/Mnm³. Dit water zal in put SLD-01 worden geïnjecteerd. Op deze manier vindt er geen lozing op de riolering of lozing op het oppervlaktewater plaats en komt de beschikbaarheid van zoetwater niet onder druk te staan.</p> <p>Gaswinning en geothermie kunnen naast elkaar binnen hetzelfde gebied plaatsvinden. Er is geen wettelijke grond die het uitsluit om verschillende delfstoffen in hetzelfde gebied te winnen. Het winningsplan is geen verhindering om in de loop van het winningsplan geothermie te winnen. Er hoeft in het winningsplan dan ook geen rekening gehouden te worden met eventuele geothermie winning, omdat dit elkaar niet uitsluit.</p>
6e	3	Zienswijze	Welk civiel effect heeft het intrekken in april 2018 van het in december 2017 genomen instemmingsbesluit betreffende de continuering van de winning uit het Slootdorp gasveld, op het

			in juni 2018 gepubliceerde Ontwerp-instemmingsbesluit actualisatie winningsplan Slootdorp dat een uitbreiding en verlenging van de gaswinning beoogt?
		Antwoord	De procedure die eerder is gestart waarop de intrekking van april 2018 ziet omtrent het besluit genomen in december 2017 staat los van het gepubliceerde Ontwerp-instemmingsbesluit. Het ingetrokken besluit was niet juist en is door de intrekking recht getrokken. De onderhavige aanvraag staat hier geheel los van en is apart hiervan beoordeeld.
6f	3	Zienswijze	Welke status hebben de door Vermilion Energy Netherlands B.V. ingediende documenten waarop het op 24 april 2018 herroepen en ingetrokken besluit betrekking hebben?
		Antwoord	De ingediende documenten die betrekking hebben op het eerder ingetrokken besluit zijn niet meer van belang. Het ontwerpbesluit ziet op de onderhavige aanvraag en is genomen met in acht neming van de aanvraag hoe deze is ingediend voor deze procedure met al zijn bijlage. Naar de eerder aanvraag wordt niet meer gekeken.
6g	1,6,7,8,9,10,11	Zienswijze	Zorgen over de controle van een buitenlandse onderneming op het juist en integraal opvolgen van de hier en in de EU geldende normeringen en veiligheidsregels.
		Antwoord	SodM is als toezichthouder verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de voorschriften uit het winningsplan en de wet- en regelgeving. Voor buitenlandse ondernemingen operationeel in Nederland gelden dezelfde regels en wetgeving als voor nationale ondernemingen. De minister heeft geen indicaties dat de aanvrager geldende regels niet in acht neemt.
6h	2	Zienswijze	Volstaan met de mededeling dat meetplannen- en resultaten op www.nlog.nl te zien zijn, vind ik niet voldoende. Het niet opleggen van minimaal een communicatie-protocol is een groot gemis.
		Antwoord	Gezien de historie van het veld en de laagste risicocategorie waarin het veld wordt geplaatst is de Minister van oordeel dat verdere maatregelen en voorwaarden niet nodig zijn. Op de site van Vermilion kunt u terugvinden wat zij doen voor de omgeving van hun winningslocaties. https://www.vermilionenergy.nl/onze-verantwoordelijkheid/investeringen-in-de-omgeving-waar-in-we-werken/hoe-wij-teruggeven.cfm Tevens wil ik u graag wijzen op de gedragscode gaswinning kleine velden. In de gedragscode gaswinning kleine velden zijn een aantal principes opgenomen om zorg te dragen voor een goede, open en transparante communicatie en contact met de omgeving. Deze gedragscode kunt u inzien op de site van Nogepe: https://www.nogepe.nl/gedragscode/ .

6i	5	Zienswijze	Indiener laat weten ruim twee maanden (maart-mei 2018) te hebben moeten bellen en mailen om het TNO rapport 2016 R11209 te krijgen. Het rapport werd pas op 11 juli 2018 openbaar gepubliceerd op internet en daar moest dan ook maar toevallig achter worden gekomen.
		Antwoord	Het betreffende rapport is een rapport in opdracht van in dit geval Staatstoezicht op de Mijnen. De status van dit rapport was confidentieel. SodM als opdrachtgever mag besluiten om de confidentialiteit van het gevraagde rapport te beëindigen wanneer ze dat willen. TNO heeft hier geen rol in.
		Conclusie	Bovenstaande zienswijzen geven de minister geen aanleiding om het instemmingsbesluit ten opzichte van het ontwerp-besluit Slootdorp te wijzigen.